

20. 4. 2015

Stanovisko ALDE

Podpora zlepšení právní úpravy

Generace Evropanů měly a nadále mají užitek z procesu evropské integrace. Evropské politiky a právní předpisy postupně odstranily překážky a hrají nepostradatelnou úlohu při přispívání k posílení spolupráce, hospodářského růstu, ochrany životního prostředí, vytváření pracovních míst a bezpečnosti v celé řadě oblastí.

Navzdory tomu se však některé politiky a právní předpisy EU staly příliš složitými a výdaje, které jsou na ně vynakládány, jsou v některých případech v porovnání s předpokládanými výhodami nepřiměřené. To platí podle všeho zejména pro malé a střední podniky. Některé evropské právní předpisy mohou být navíc zastaralé či nemusí plnit účely, ke kterým byly původně určeny.

Zajištění lepší právní úpravy je pro další evropskou integraci zásadní, neboť přispěje k vytvoření konkurenceschopného evropského hospodářství a spravedlivé, bezpečné a dlouhodobě udržitelné společnosti. Neúměrná administrativní zátěž může evropské podniky odradit od záměru optimálně fungovat jak na vnitrostátní, tak na přeshraniční úrovni, může bránit toku přímých zahraničních investic do Evropy a negativně ovlivnit hospodářský růst a vytváření pracovních míst.

Je třeba zajistit, aby byly právní předpisy navrhované a přijímané na unijní úrovni jasné, jednoduché a účinné a aby měly jasnou přidanou hodnotu. Evropské politiky a právní předpisy mají nahradit či předurčovat 28 různých vnitrostátních právních předpisů, a nikoli být další administrativní zátěží. Proto je třeba provádět analýzy posouzení dopadů, spolupracovat s vnitrostátními parlamenty a diskutovat se zainteresovanými subjekty.

ALDE oceňuje, že po letech nepříliš velkých snah Evropské komise nachází své místo mezi prioritami pracovního programu Junckerovy Komise pro rok 2015 a dále „posílení programu v oblasti zlepšování právní úpravy“ a přezkum interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů.

ALDE bude usilovat o to, aby zajistila, že priority Komise v oblasti zlepšování právní úpravy budou realizovány. Máme-li v Evropě docílit růstu, konkurenceschopnosti a nových pracovních míst, je naprosto zásadní vytvořit účinnější regulační prostředí.

Nyní je čas jednat: ALDE navrhuje následující konkrétní opatření, kterými se přijímání politik vrátí zpět na správnou cestu.

1. Zajištění prostředí podporujícího růst malých a středních podniků

Malé a střední podniky jsou páteří naší ekonomiky. Domníváme se, že evropské právní předpisy mají často nepřiměřený vliv na menší společnosti, které mají k dispozici méně zdrojů umožňujících tyto předpisy dodržovat a splňovat právní požadavky. Vezmeme-li v úvahu, že malé a střední podniky zajišťují většinu evropského růstu a pracovních míst, je pro skupinu ALDE zásadní, abychom pro tyto podniky nevytvářeli nepřiměřenou či zbytečnou administrativní zátěž a abychom pracovali na tom, aby se jejich stávající administrativní zátěž omezila. Každý nový návrh Komise by proto měl být

doplňen přezkumem jeho dopadu na stávající právní úpravu a návrhy na změnu nebo nahrazení stávajících předpisů v zájmu snížení celkové regulační zátěže malých a středních podniků. ALDE v této souvislosti vyzývá Komisi, aby vyhodnotila zkušenost Spojeného království se zavedením zásady „one-in one-out“ (jeden předpis zavést, jeden zrušit) a zvažila, zda by bylo možné ji uplatnit i na evropské úrovni. Zároveň volá po zavedení výjimek pro mikropodniky, kdykoli je to možné, a upravení evropských pravidel pro zadávání veřejných zakázek tak, aby byla k malým a středním podnikům vstřícnější.

Komise by se měla zabývat zavedením objektivního a jasného mechanismu pro měření snížení nákladů a Parlament spolu s veřejností by měla informovat prostřednictvím výročních zpráv o pokroku. ALDE požaduje, aby se opětovně stanovil cíl snížit ekonomické náklady spojené s regulační zátěží pro podniky do roku 2020 o 20 % (v čistém procentním vyjádření), a to ve všech politikách.

ALDE rovněž požaduje urgentní přezkum postupů pro podávání žádostí v rámci programů financování ze strany EU, zvláště v kontextu programu Horizont 2020 a strukturálních fondů, a to v zájmu zjednodušení administrativních požadavků kladených na žadatele i příjemce. Kvůli nadměrné administrativě spojené s žádostmi o finanční podporu z fondů EU jich v současné době řada občanů, společností a organizací s vynikajícími nápady raději nevyužívá, což je nanejvýš politováníhodné.

2. Provádění nezávislých posuzování dopadu v průběhu celého politického cyklu

Každý návrh Komise by měl mít pozitivní vliv na životy občanů a měl by být spojen s úměrnými a přijatelnými náklady. Jinak by neměl být vůbec předložen.

S ohledem na zásady subsidiarity a proporcionality nebude ALDE podporovat žádné návrhy, jestliže nebude dostatečně prokázána nezbytnost jednat pro dobro evropských občanů či podniků na úrovni EU.

Je proto nutné přezkoumat a zdokonalit stávající systém posuzování dopadu tak, aby zajistil, že politická rozhodnutí budou přijímána na základě dobré informovanosti. Veškeré návrhy právních předpisů by měly být doprovázeny komplexními a vysoce kvalitními analýzami dopadu, které budou věnovat obzvláštní pozornost aspektu konkurenceschopnosti a malých a středních podniků, a to i pokud jde o digitální rozměr. Toto posouzení dopadu by se mělo ve všech případech, kdy to bude možné, zaměřovat na vyčíslení přínosů a nákladů. Posouzení dopadu by mělo být zveřejňováno a v zájmu co možná největšího omezení byrokracie by se mělo zabývat i tím, jaký vliv bude mít navrhovaná právní úprava na stávající legislativu v téže oblasti.

Je naprosto nezbytné, aby bylo posuzování dopadu prováděno v průběhu celého politického cyklu, a nikoli jen na úplném začátku legislativního procesu (předběžná a následná posouzení dopadu). To znamená, že jak Evropský parlament, tak Rada by měly provést analýzy dopadu před tím, než přijmou jakoukoli podstatnou změnu, která není v původním posouzení dopadu zahrnuta. Totéž platí pro Komisi a její revidované návrhy. Posouzení dopadu by navíc měla být prováděna tak, aby zohledňovala stávající právní předpisy.

ALDE v této souvislosti vítá plány Komise provést reformu jejího Výboru pro posuzování dopadů, na jejímž základě by se tomuto výboru umožnilo provádět následná hodnocení, a přijmout mezi své členy i externí odborníky. Vyzýváme Komisi, aby byla ambicióznější a aby se již snažila zřídit externí regulační kontrolní orgán pro celou dobu politického cyklu, který by byl společný všem třem orgánům a který by na jejich posouzení dopadu dohlížel. Členy tohoto orgánu by měli být poslanci, kteří mají zkušenosti s tím, jaký každodenní vliv právní předpisy na občany a podniky mají.

3. Zlepšit zapojení občanů a zainteresovaných stran

Občané EU musejí být lépe a přímější cestou informováni o jednáních, ke kterým ve zmíněných třech evropských orgánech dochází. Občané EU chtějí být více zapojeni do procesu rozhodování a chtějí mít větší vliv na opatření, která jsou na evropské úrovni přijímána. Jsme přesvědčeni, že evropské orgány mají povinnost dbát v první řadě na zájmy občanů. Zlepšení právní úpravy je jedním ze způsobů, jak k tomuto cíli přispět.

ALDE předpokládá, že dojde k přezkumu a zdokonalení procesu konzultací se zúčastněnými stranami, který jim umožní přispívat podněty v průběhu celého politického cyklu, a nikoli pouze v nejranější fázi legislativního procesu.

ALDE dále vyzývá Komisi, aby zřídila „Evropské fórum zúčastněných stran“, které by bylo všem přístupné on-line. Takovýto přístup „zdola nahoru“ bude sloužit jako platforma pro podniky, spotřebitelské organizace a občanskou společnost, které tak budou mít možnost přímo zasahovat do věcí, jež nutně ještě nejsou součástí legislativní agendy, diskutovat o příkladech administrativních překážek či zdůraznit potřebu změny právních předpisů. To by mohlo hrát důležitou roli při podporování zásady zlepšení právní úpravy a přispět k odbourání byrokracie v rámci různých předpisů vztahujících se k jejich oboru.

Plně podporujeme úlohu Petičního výboru, který nabízí občanům výborný způsob, jak přímo komunikovat s evropskými institucemi ve věcech, které je třeba řešit na evropské úrovni. Tato přímá výměna názorů mezi poslanci Evropského parlamentu a veřejností musí být podpořena a zdokonalena.

4. Transparentnost v legislativním procesu

Transparentnost v rámci rozhodovacího procesu je zásadním prvkem při vysvětlování důležitosti zákonů, jejich přínosu pro naši společnost a dosažení toho, aby občané EU evropské právní předpisy přijali. Větší transparentnost zároveň nabízí občanům šanci lépe pochopit, jak jsou jednotlivé právní předpisy formovány, jaké jsou různé možnosti a hlediska a jak k tomu jednotlivé orgány a instituce přispěly.

Pro ALDE je absolutní prioritou, aby evropské orgány a instituce zajistily plnou transparentnost v přístupu k dokumentům a aby bylo zaručeno, že debaty budou veřejné, tak aby mohl každý lépe pochopit, jak a proč byla ta která rozhodnutí učiněna. Občané mají právo znát stanovisko, které zaujímá určitý členský stát nebo politická skupina k jakémukoli tématu, které je může zajímat nebo mít vliv na jejich život nyní či v budoucnosti.

Občané by měli mít alespoň možnost sledovat rozpravy v Radě a vědět, jakým otázkám se ministři z jejich členského státu na evropské úrovni věnují či jaké blokují a z jakého důvodu. Prioritou by rovněž měla být užší spolupráce s parlamenty členských států s cílem zajistit, aby vnitrostátní parlamenty měly odpovídající prostředky k tomu, vést své příslušné vlády k zodpovědnosti za jejich práci v rámci evropských institucí.

Věříme, že Evropský parlament musí rovněž zlepšit transparentnost svých vlastních postupů, především co se týče dohod v prvním čtení. Vedení třístranných jednání za účelem dosažení dohod v prvním čtení, a to zejména bez mandátu hlasování v plénu, je stále běžnější praxí, která je netransparentní a snižuje možnost občanů a zúčastněných stran tato jednání v průběhu takto zrychleného procesu sledovat a přispívat k nim. ALDE již přispěla k vytvoření pravidel pro zajištění transparentnosti a lepšího využití veškerých možností, které všechny fáze legislativního procesu nabízejí. ALDE bude i nadále bojovat za zajištění dodržování těchto pravidel a další zvyšování transparentnosti v průběhu třístranných jednání. V této souvislosti by se alespoň po každém dialogu mělo zveřejnit, jakého pokroku bylo dosaženo.

5. Monitorování provádění předpisů za účelem zabránění tzv. gold platingu

Je nutné se rovněž zabývat prováděním právních předpisů EU na vnitrostátní úrovni. Členské státy provádějí evropské směrnice poměrně často nad rámec jejich závazných ustanovení a přidávají k nim další opatření („gold plating“) na státní úrovni. ALDE je přesvědčena, že případy tzv. gold-platingu by měly být zveřejňovány (prostřednictvím srovnávacích tabulek), aby byl doložen původ právních předpisů, neboť veřejnost je často uváděna v omyl a domnívá se, že složitá pravidla byla schválena na evropské úrovni („v Bruselu“), přičemž byla ve skutečnosti přijata jejich národním parlamentem či vládou.

ALDE důrazně doporučuje, aby členské státy následovaly postup Spojeného království, které evropské směrnice provádí ve vnitrostátním právu přímo, aniž by šlo nad rámec minimálních požadavků. Tato praxe je skutečně nejlepším způsobem, jak zajistit minimalizaci překážek a zabránit tomu, aby byly podniky stavěny do konkurenční nevýhody oproti svým evropským protějškům.

Komise by zároveň měla v souladu s respektováním principu subsidiarity zvážit navržení nařízení, kdykoli to bude vhodné, spíše než směrnic, které je třeba provádět na vnitrostátní úrovni. Nezbytné je mít spravedlivý systém právních předpisů s rovnými podmínkami pro všechny členské státy, podniky a občany.

Dále je třeba, aby Komise pečlivě monitorovala fázi provádění, kterou je nadto třeba posílit. Apelujeme na Komisi, aby důkladně a soustavně monitorovala a vyhodnocovala prováděcí proces v členských státech EU. Toto vyhodnocování by mělo zahrnovat srovnávací tabulky z různých členských států a mělo by být přístupné veřejnosti. Komise musí brát svou odpovědnost vážně a musí dodržování právních předpisů EU lépe sledovat i ve chvíli, kdy jsou provedeny do vnitrostátních právních předpisů. Monitorování by mohlo probíhat formou srovnávacího přehledu nebo ročních zpráv.

6. Zajištění adaptability právních předpisů

Protože se potřeby společnosti a podmínky trhu rychle mění, je třeba navrhovat právní předpisy flexibilně tak, aby bylo možné zohledňovat nové technologie nebo budoucí vývoj. Právní předpisy je nadto nutné pravidelně ověřovat s ohledem na jejich cíl. ALDE bude trvat na tom, aby bylo do každého legislativního návrhu zahrnuto ustanovení o přezkumu. Takovéto ustanovení zajistí monitorování stávajících právních předpisů a zároveň umožní po určité době přezkoumat cíl a dosažené výsledky prostřednictvím následného posouzení dopadu, a tím určit nutná opravná opatření či potřebu příslušný předpis zrušit. Zároveň bychom ve vhodných případech měli zavést ustanovení o skončení platnosti, podle něžž bude muset Komise po uplynutí stanovené doby přijít s novým návrhem do doby, než vyprší platnost stávajícího předpisu. Ustanovení o skončení platnosti jsou užitečným opatřením zejména pro právní předpisy, které mohou naše občany zvláště obtěžovat.

Vyhodnocení ex-post prostřednictvím pravidelných následných posouzení dopadu jsou rovněž klíčová pro rozvoj a posílení zlepšení právní úpravy a zajištění přizpůsobivosti právních předpisů. S ohledem na očekávané přínosy právních předpisů by měla být přijata sada jednotných kritérií/ukazatelů, které by se zvláště týkaly schopnosti malých a středních podniků a mikropodniků tyto právní předpisy dodržovat. Vnitrostátní parlamenty by měly být do těchto aktivit zapojeny a měly by k nim přispívat.